

Fellesforbundet

Beretning 2015

Forord

Tirsdag 13. oktober 2015 ble jeg valgt som ny leder i Fellesforbundet etter Arve Bakke. Det er et verv jeg går til med ydmykhet. Det å lede Fellesforbundet er en formidabel oppgave. Vi er det største LO-forbundet i privat sektor, vi er frontfag og vi er en betydelig og aktiv samfunnsaktør.

En stor takk til min forgjenger Arve Bakke for flott utført arbeid for Fellesforbundet gjennom en årrekke! Det meste av forbundets virksomhet i 2015 har vært under hans ledelse. Takk også til nestleder Anders Skattkjær og forbundssekretær Halvor Langseth som begge gikk ut av ledelsen på grunn av vedtektenes aldersbestemmelser.

Det meste av forbundets arbeid i 2015 dreide seg om forberedelser og gjennomføring av

landsmøtet. Seks dagers forhandlinger i Oslo med 475 delegater og en rekke funksjonærer og gjester krever sitt. Landsmøtet foretok en rekke vedtak og har staket ut en politisk kurs for Fellesforbundet de neste fire åra. Kommune- og fylkestingsvalget var også en prioritert oppgave i 2015. Fellesforbundet bidro aktivt i mange fylker og kommuner til at et borgerlig flertall ble erstattet med rødgrønt flertall.

Forbundets beretning for 2015 markerer også skifte av forbundsstyre. Jeg vil benytte anledningen til å takke de som gikk ut av forbundsstyret under landsmøtet for god innsats gjennom flere år!

Jørn Eggum
Forbundsleder

Noen fakta om Fellesforbundet

Forbundets ledelse før landsmøtet

Forbundsleder	Arve Bakke
Nestleder	Anders Skattkjær
Forbundssekretærer	Halvor Langseth
	Kine Asper
	Clas Delp
	Jørn Eggum
	Steinar Krogstad

Forbundets ledelse etter landsmøtet

Forbundsleder	Jørn Eggum
Nestleder	Steinar Krogstad
Forbundssekretærer	Kine Asper
	Clas Delp
	Hege Espe
	Per Skau
	Knut Øygard

Medlemmer av forbundsstyret før landsmøtet

Tom Syversen , Østfold, Bjørn Larsen, Østfold , Magne Glimdal, Oslo/Akershus, Terje Erik Fjellum, Oslo/Akershus, Tore Skjelstadaune, Oslo/Akershus, Petter Vellesen, Oslo/Akershus, Jarl Kurud, Hedmark, Jan Wiggo Hageløkken, Oppland, John Erik Molin, Buskerud, Stein-Roar Eriksen, Buskerud, Rolf Geir Hillestad, Vestfold, Arne Hagen, Telemark, Bjørn Gottschlich, Aust-Agder, Arnfinn Reinertsen, Vest-Agder, Eldar Myhre, Rogaland, Torleiv Nordbø, Rogaland, Sisilie Benjaminsen, Rogaland, Atle Tranøy, Hordaland, Mads Wiik Kleven, Hordaland, Roar Abrahamsen, Hordaland, Cecilie Søllesvik, Møre og Romsdal, Bjørn Inge Fossmo, Sør-Trøndelag, Svein Erik Veie, Nord-Trøndelag, Tommy Rannov Nystad, Nordland, Finn Allan Westjord, Nordland, Ronny Johansen, Troms/Finnmark, Bjørn Sigurd Svingen, Oppland og Marie Slåen Granøien, Sør-Trøndelag.

Medlemmer av forbundsstyret etter landsmøtet

Vidar Schei, Østfold, Paul R Kristiansen, Østfold, Magne O. Glimdal, Oslo/Akershus, Kristin Mulleng Sezer, Oslo/Akershus, Tore Skjelstadaune, Oslo/Akershus, Håkon Waastad Gillerhaugen, Hedmark, Bjørn Sigurd Svingen, Oppland, John Erik Molin, Buskerud, Unni Bjercknes, Buskerud, Rolf Geir Hillestad, Vestfold, Roald Stykket, Telemark, Bjørn Gottschlich, Aust-Agder, Christian Justnes, Vest-Agder, Sisilie Benjaminsen, Rogaland, Arild Håvik, Rogaland, Steffen Høiland, Rogaland, Atle Tranøy, Hordaland, Mads Wiik Kleven, Hordaland, Roar Abrahamsen, Hordaland, Richard Storevik, Hordaland, Cecilie Søllesvik, Møre og Romsdal, Bjørn Inge Fossmo, Sør-Trøndelag, Endre Lie, Nord-Trøndelag, Svein Erik Veie, Nord-Trøndelag, Tommy Rannov Nystad, Nordland, Stian Varnes Nordstrand, Nordland, Ronny Johansen, Troms/Finnmark, Julie Wilhelmsen, Troms/Finnmark, Arvid Eikeland og Trine Szabo, ansattes representanter.

Foto: Morten Løberg

Nestleder Anders Skattkjær (nederst) og forbundssekretær Halvor Langseth gikk ut av forbundelsen på landsmøtet som følge av vedtektenes aldersbestemmelser.

Foto: Morten Løberg

Antall medlemmer

Antall per 31.12 2015: 144 500

Antall avdelinger

Antall per 31.12 2015: 90

Antall ansatte

Antall ansatte per 31. 12 2015: 132

Antall valgte på heltid per 31. 12 2015: 8

Medlemmer tildelt «Pioneren» i 2015

Odd Kristian Helsør, Fellesforbundet avdeling 9
Østre Agder

Tore Bråthen, Fellesforbundet avdeling 6

Roar Flåthen, Fellesforbundet avdeling 6

Magnus Straume, Fellesforbundet avdeling 39

Industri & Service Telemark

260 medlemmer i Fellesforbundet på bedriften AIM Norway gjennomførte i februar en to ukers lang streik. På bildet klubbleder Bjørn Lien på et informasjonsmøte.

Arbeidslivsarbeidet

Tariffpolitikken

Mellomoppgjøret 2015 mellom LO og NHO baserte seg på føringer fra hovedoppgjøret i 2014. Det ble oppnådd enighet etter forhandlinger med følgende resultat: Det ble ikke gitt generelt tillegg, men det ble gitt ett lavlønns tillegg på kr. 1,75 per time. Dette tillegget ble gitt på ti av våre overenskomster. I forhandlingene med Virke ble det oppnådd samme resultat som i LO/NHO - forhandlingene. Ikke generelt tillegg, men et lavlønns tillegg på kr. 1,75. Dette ble gitt på to av våre overenskomster.

Tariff- og kontingenttrekkavtaler

Fellesforbundet hadde ved utgangen av 2015 tariffavtale på 5 130 bedrifter. Totalt er dette 86 flere bedrifter enn ved utgangen av 2014. I 2015 ble det inngått tariffavtale ved 233 bedrifter med i alt 1 651 medlemmer. Det er 22 flere nye avtaler

enn i 2014.

Se tabell 1 i tabelldelen bak i beretningen

Forbundet har i perioden sendt varsel om plassoppsigelse til fem bedrifter som ikke er tilknyttet arbeidsgiverorganisasjoner i anledning krav om å få opprettet tariffavtale.

Av totalt 5 130 bedrifter er 3 807 bedrifter tilsluttet arbeidsgiverorganisasjoner og 1 323 enkeltstående bedrifter.

I 2015 var det 1 387 bedrifter der det kun er inngått kontingenttrekkavtale. I 2015 ble det inngått 273 kontingenttrekkavtaler ved nye bedrifter. Det er to færre nye avtaler enn i 2014.

Juridisk bistand og rettsavgjørelser

Foto: Erlend Angelo

Tusenvis av medlemmer i Fellesforbundet gjennomførte i januar en politisk streik mot regjeringens foreslag til endringer i Arbeidsmiljøloven.

Juridisk bistand ytes blant annet i yrkesskadesaker og stillingsvernsaker i forbindelse med omstillinger og nedbemanninger. Forbundet har fortsatt en mengde saker som går på bistand til utenlandsk arbeidskraft i forbindelse med manglende utbetaling av lønn, underbetaling og feriepenger. I tillegg kommer saker hvor forbundet har behov for juridisk rådgivning og veiledning generelt.

I 2015 ble det avsluttet 353 saker som forbundet hadde tatt ut stevning i. Det ble avsagt dom i 27 saker. 16 av disse ble vunnet og 11 tapt. Det er totalt utbetalt over 39,4 mill kroner i erstatning til medlemmer i de avsluttede juridiske sakene i 2015.

Godkjenning av arbeidstidsordninger

Etter AML § 10-12 kan det inngås avtale mellom fagforening med innstillingsrett og den enkelte bedrift om arbeidstidsordninger som avviker fra lovens alminnelige bestemmelser. Seks av LOs forbund, deriblant Fellesforbundet, inngikk i mars

2011 forbundsavtalen om innarbeidingsordninger etter AML § 10-12 (4).

Arbeidstidsordninger med inntil 10,5 timer per dag behandles av forbundet. Alle andre arbeidstidsordninger utover 10.5 timer per dag godkjennes av LO. Det ble i 2015 totalt godkjent 491 arbeidstidsordninger, av disse var 31 egen-godkjente ordninger.

Bedriftsdemokrati

Det er stor interesse blant tillitsvalgte i konsern for å utveksle erfaringer gjennom LOs og forbundets konferanser. Det er også en jevn strøm av henvendelser og spørsmål til forbundet om konsernfaglige og tilhørende selskapsrettslige spørsmål. Forbundet arbeidet i 2015 med flere avtaler om opprettelse av konsernutvalg og med enkelte saker opp mot bedriftsdemokratinemnda om representasjon i konsernstyrer. I desember ble det holdt en egen konferanse for tillitsvalgte i konsern. For flernasjonale selskap er Europeiske

Arbeidsretten avsa 5. januar 2015 dom i sak om likebehandling.

samarbeidsutvalg, ESU (EWC), viktige. For selskaper med hovedkontor i Norge har vi et koordineringsansvar og bistår og koordinerer internasjonalt når ny EWC-avtale skal opprettes. Ekstra gledelig i 2015 er at det ble inngått konsernavtale i Choice-kjeden, og at det også i andre hotellkjeder arbeides for å opprette konsernsamarbeid

Likestilling og likeverd

Likestillings- og likeverdsutvalget hadde tre møter i 2015. Utvalget fortsatte arbeidet fra 2014 med å ha fokus på kvinners og etniske minoriteters deltakelse på landsmøtet 2015. Utvalget hadde et leserinnlegg i Magasinet for fagorganiserte om temaet og Magasinet fulgte opp temaet både før og etter landsmøtet.

I forbindelse med sitt arbeid for deltakelse på landsmøtet sendte utvalget ut en spørreundersøkelse om avdelingenes arbeid og prioriteringer på dette området og resultatet ble blant annet fulgt opp i Magasinet for fagorganiserte.

Utvalget sendte en henvendelse til LO om å følge

opp svensk LOs Likestillingsbarometret med en tilsvarende norsk undersøkelse. Penger til en pilotundersøkelse med fokus på seksuell trakassering innen hotell og restaurant og helse og sosial ble bevilget av LO senhøsten 2015 og det beregnes oppstart i 2016.

Nordisk Union for Hotel- Restauration, Catering og Turistbranchen arrangerte en konferanse på Island om seksjikane innenfor hotell, restaurant og turisbransjen i juni i 2015. Her deltok to representanter fra forbundet, en fra likestillings- og likeverdsutvalget og en fra seksjonsrådet for hotell og restaurant. I tillegg deltok flere representanter fra lokale avdelinger på konferansen.

Svekkelse i arbeidsmiljøloven

Regjeringen foretok og iverksatte lovendringer i arbeidsmiljøloven 1. juli 2015. Dette omfatter blant annet muligheten for utvidelse av normal-arbeidsdagen, mer bruk av overtid og økt bruk av midlertidige ansatte. Fellesforbundet har registrert en rekke negative konsekvenser etter at disse lovendringene trådte i kraft. Forbundet har arbeidet mye med endringsforslagene til arbeidsmiljøloven

som regjeringen har kom med i 2014 og som ble iverksatt fra 1. juli 2015. Forbundet var blant annet godt representert under de mange politiske demonstrasjonene som ble gjennomført 28. januar 2015 mot regjeringens forslag til endringer.

Forbundet har beskrevet hvilke konsekvenser lovendringene vil få og at en generell adgang til midlertidige stillinger vil svekke stillingsvernet og føre til færre faste ansatte. Forbundet påpeker ved enhver anledning at en bransjes utfordringer best kan løses med å forsterke medbestemmelse - og partssamarbeidet, herunder en sterkere bransjereetting av arbeidsmiljøutfordringene.

Forbundet har også jobbet med «HMS- Charter for en skadefri bygge- og anleggsnæring». Forskning viser at en god sikkerhetskultur bare kan skapes gjennom faste ansettelser og trygge arbeidsforhold.

Arbeidsretten og tiltak for et seriøst arbeidsliv

Arbeidsretten avsa 5. januar 2015 i sak vedrørende likebehandling som tilsier at det rettslige ansvaret er tillagt bemanningsforetaket, men der innleiebedriften har plikt til å medvirke til at likebehandling finner sted. Selv om LO/Fellesforbundet ikke vant fram med sin påstand, så representerer dommen viktige og positive avklaringer på innleiebedriftens ansvar.

Desto mer overraskende og alvorlig var Arbeidsrettens dom av 7. mars 2015 (Brødrene Langseth-saken) som åpner for omgåelser av plikten til å betale for reise-, kost og losji og bortetillegget etter kap. VIII i Industriovertenskomsten - VO.

Et bredt sammensatt utvalg med representanter fra politisk ledelse, forbundsstyret og administrasjonen fremla september 2015 en innstilling med anbefalinger til «Aktuelle tiltak for et seriøst arbeidsliv» innen temaene arbeidstid, tariffpolitiske utfordringer etter arbeidsrettens dom 0703.2015 (Langset-saken), Innleie og bemanningsforetakenes rolle, arbeidstakere uten lønns- og arbeidspunkt, allmengjøringsordningen og opplæring og holdningsskapende arbeid. Forslagene fra utvalget ble godt fulgt opp i landsmøtets uttalelser om arbeidslivspolitikken, og vil bli fulgt opp i forbundets tariffarbeid og arbeid med endringer i Arbeidsmiljøloven.

Helse, miljø og sikkerhet

Fellesforbundet deltar på flere samarbeidsarenaer innenfor petroleumsvirksomheten for å styrke helse, miljø og sikkerhet. Oljeselskapene har i 2015 fortsatt med innsparringer på mange

områder, inkludert HMS arbeid. Forbundet har derfor prioritert å sette konsekvensene av et økende vedlikeholdsetterslep og sikkerhet på forumets dagsorden. Spesielt har det vært påtrykk på kritisk vedlikehold.

2015 har vært preget av mange granskinger offshore. I tillegg skjedde en tragisk ulykke da en operatør mistet livet.

Regionale verneombud (RVO)

Forbundets 14 regionale verneombud for byggefagene la i 2015 ned et betydelig arbeid på det forebyggende plan. Verneombudene gjennomførte 4 229 byggeplassbesøk. Fellesforbundets regionale verneombud har stanset arbeid i henhold til arbeidsmiljølovens § 6-3, umiddelbar fare for liv og helse, 1788 ganger. De regionale verneombudenes arbeidssituasjon preges av et økt innslag av useriøsitet, kriminelle miljøer på byggeplassene, hvor de i større grad må ta hensyn til egen sikkerhet.

Ordnningen med den regionale verneombud for hotell, restaurant og renhold har sitt ansettelsesforholdet i Arbeidstilsynet. De regionale verneombudene gjennomførte sitt første bransjereettende HMS-grunnkurs i arbeidsmiljø i 2015. Tallmaterialet fra deres aktivitet er ikke tilgjengelig før ferdigstillingen av denne beretningen for 2015, men det viser seg at de påpekte feil og mangler for begge områdene er knyttet til manglende bedriftshelsetjeneste. Henholdsvis 26 % på hotell og 50 % på restaurant området.

For begge de regionale verneombudsordningene ble det i 2015 sendt ut et brev fra ASD hvor ordningene skal evalueres. Dette var et politisk utspill fra NHO Service og NHO Reiseliv som fikk støtte av departementets ledelse. Arbeidet med å framme faktabasert kunnskap har tatt betydelig tid og ressurser i 2015. Samarbeidet med Norsk Arbeidsmandsforbund og LO har vært viktig for å framskaffe riktig fakta basert informasjon. Arbeidstilsynet har gitt et grundig høringsvar som er helt sammenfallende med forbundene.

Inkluderende arbeidsliv

I samarbeid med Norsk Industri og Industri Energi ga vi i 2015 ut en revidert utgave av vår felles brosjyre «Bedre når du er tilstede - Gode arbeidsplasser er helsefremmende». I tillegg til faste møter hadde vi et felles bedriftsbesøk hos tre bedrifter i Høyanger som har et felles IA prosjekt for å gi unge som står langt utenfor arbeidslivet en mulighet. Det samme arbeidet ble påbegynt sammen med BNL.

Fellesskapsforbundets nye ledelse etter landsmøtet i 2015. Fra venstre forbundssekretær Knut Øygard, nestleder Steinar Krogstad, forbundssekretær Hege Espe, forbundssekretær Per Skau, forbundsleder Jørn Eggum og forbundssekretærene Clas Delp og Kine Asper.

Arbeidet mot sosial dumping og useriøsitet i arbeidslivet

Forbundet videreførte i 2015 innsatsen mot sosial dumping. Forbundet har også gjennom 2015, nasjonalt og lokalt, vært en sentral aktør i kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Mediene har også i 2015 viet stor oppmerksomhet til saker som har med sosial dumping å gjøre. I medieomtalen framstår Fellesforbundet som en aktiv pådriver for et ryddig og seriøst arbeidsliv.

Det er fortsatt en stor bruk av innleide arbeidstakere gjennom vikarbyråer og bemanningsforetak. Endringene i arbeidsmiljøloven ble gjort gjeldende fra 1. juli.

Innenfor vikarbyråene blir det stadig større bruk av «fast ansatt uten garantilønn mellom oppdrag». Forbundet aksepterer ikke dette som en fast ansettelse. Slike kontrakter skaper stor usikkerhet for arbeidstakerne og det innfører et hvor arbeidstakerne blir redde for å stå på sine rettigheter eller organisere seg i frykt for ikke å få nye oppdrag. Forbundet har i denne sammenheng bedt om en avklaring på om «fast ansatte uten garantilønn» er en legitim ansettelsesform i forhold til gjeldende lovverk. Forbundet har også tatt saken opp med

Arbeids- og sosialdepartementet. Arbeidsministeren har i svar til forbundet meldt tilbake at dette er en avklaring som må løses i rettssystemet. Forbundet arbeider videre med dette spørsmålet.

Til tross for full seier i Verftsdommen i 2013 der Høyesterett bekreftet at norske myndigheter kan allmenngjøre Industriooverenskomstens reisebestemmelser, som gir reisepersonells rett til godtgjørelse for reise, kost og losji (RKL) og utenbystillegg, har NHO bestridt dommen. Sammen med BusinessEurope har de oversendt saken til EFTAs overvåkingsorgan for en vurdering. Saken er fortsatt under behandling.

Situasjonen ble forverret da forbundet tapte en sak for arbeidsretten (Brødrene Langset AS). Saken gikk på om bedriften kunne opprette en egen avdeling på plassen/stedet der arbeidet blir utført og ansette tilreisende «på stedet», og slik komme unna reisebestemmelsene. Basert på denne dommen ser vi nå en utvikling hvor man oppretter virksomheter i nærheten av der oppdraget blir utført og hvor bedriften ansetter personellet på stedet. Samtidig søker man Arbeidstilsynet om arbeidstidsordninger som gjelder for reisepersonell. Som en konsekvens av dette mister seriøse bedrifter oppdrag og hvor dette vil

føre til oppsigelser. Ved eventuelle re- ansettelser vil man da ikke bli fast ansatt men midlertidig frem til oppdragets slutt. Når det gjelder samarbeidet mellom tariffpartene for å bekjempe sosial dumping, kan spesielt nevnes samarbeidet mellom Fellesforbundet og Byggenæringenes landsforening (BNL) som har ført til konkrete prosjekter for å styrke det seriøse arbeidslivet i byggebransjen.

Forbundet har videre fulgt opp samarbeidet med tilsynsetatene ved blant annet å inngå avtaler og retningslinjer som skal styrke arbeidet mot useriøsitet og sosial dumping. Det er i denne sammenheng opprettet samarbeid med myndighetene og etater som Arbeidstilsynet, skatt og politi for å styrke kampen mot arbeidslivskriminalitet.

Forbundet har i 2015 hatt en forsterket fokus på det offentlige som innkjøper og betydningen av å ha en innkjøpspolitikk for et seriøst arbeidsliv. Forbundet benyttet kommune- og fylkestingsvalget i 2015 til å rette fokuset på dette. Forbundets budskap var at ved offentlig anbud skal det settes krav til tilbyder om at disse skal være lærebedrifter, krav til egenbemanning og maks antall underentreprenører.

Da det gjennom både tariffavtaler, lovverk og rettsavgjørelser skjer endringer som får innflytelse på lov- og avtaleverket, arbeider forbundet løpende med en oppdatering av informasjonsmateriell og tilrettelegging av kurs for skolering av lokale tillitsvalgte på disse områdene.

Det ble på forbundets landsmøte i oktober 2015 vedtatt uttalelser om sosial dumping og kampen for et seriøst arbeidsliv.

Den inngåtte avtalen mellom Fellesforbundet og det latviske bygningsarbeiderforbundet LCA, ble i 2014 fornyet for to nye år. I vedtaket om videreføring ligger det at avtalen i perioden skal evalueres og at man i tillegg skal drøfte overgang til et fortsatt samarbeide som fokuserer mere på organisasjonsbygging og rekruttering slik som prosjektet Baltic Organizing Academy (BOA). I forbindelse med at avtalen utløp 31.12.2015 fulgte forbundet opp forbundsstyrets vedtak om at et videre samarbeide med LCA skal fases inn i BOA. Dette arbeidet har nå startet opp.

Nestleder i bedriftsklubben på Aibel, Trond Skree, er bekymret over situasjonen for leverandørindustrien.

Samfunnspolitisk arbeid

Det næringspolitiske arbeidet

2015 ble et nytt år der verdensøkonomien utviklet seg relativt svakt. Noe bedre vekst i USA ble bremsset av lavere vekst i Kina. I 2015 gikk produksjonen i norsk industri ned med 3,5 prosent sammenlignet med 2014. Hovedgrunnen til produksjonsfallet er redusert produksjon innenfor petroleumsrettet leverandørindustri gjennom store deler av året, og særlig innenfor bygging av skip og oljeplattformer, som hadde et produksjonsfall på over 17 prosent. I juni 2014 begynte også oljeprisen å falle for alvor og i november 2015 var den nede i 45 dollar per fat. Utviklingen i kronekursen er en av de viktigste rammebetingelsene for inntjeningen både for våre eksportbedrifter og reiselivsbedrifter. Sammenliknet med 2014 svekket krona seg med rundt 7 prosent mot euro og hele 27 prosent mot dollar i 2015. En lavere kronekurs gir større salgsinntekter fra utlandet og mulighet for styrket konkurransekraft og økt salg. Deler av den tradisjonelle fastlandsindustrien, og ikke minst oppdrettsnæringen, gjorde det derfor relativt godt i 2015.

Leverandørbedriftene til olje- og gass er imidlertid fortsatt i en svært krevende situasjon. Det antas at den situasjonen vil vedvare både i 2016 og 2017, ettersom oljeselskapene skyver på prosjekter. Konkraft-rapporten om norske offshoreverfts konkurranseevne kom med anbefalinger om tiltak rettet både til næringen selv og myndighetene. Noen av anbefalingene er fulgt opp, men mange gjenstår. Statoils spareprogram – STEP – er videreført og forsterket i 2015. Varsel om oppsigelser og permitteringer har vært omfattende for nær sagt samtlige aktører i oljeleverandør- og servicebransjen. Den planlagte utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet i Nordsjøen gav imidlertid viktige oppdrag til blant annet Aibel og Kværner. Uten dette ville situasjonen vært enda verre.

Etter valget økte regjeringen arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering fra 10 til 20 dager. I tillegg reduserte den dagpengeperioden fra 30 til 26 uker. Arbeidet med å få reversert denne endringen har fortsatt med stor styrke i 2015. Regjeringen tilbakeførte reglene i Revidert budsjett sommeren 2015, men det var allerede da klart at det ikke ville være tilstrekkelig for å unngå oppsigelser. Fellesforbundet har blant annet sammen med Norsk Industri, LO og

gjennom KonKraft-samarbeidet krevd 5 dagers lønnsplikt, 52 ukers periode og mulighet for rullering. Men regjeringen har ikke etterkommet det kravet så langt.

Vi har overfor enkeltbedrifter, bransjeforeningen Norsk olje og gass og myndighetene gjennom hele året gitt uttrykk for at vi redder for at unødige mange har måttet forlate olje- og gass bransjen på grunn av kortsiktige tilpasninger. Etter Fellesforbundets mening gjøres det for lite for å bevare kompetansen i næringen. Både økt vedlikehold og økt satsing på forskning og utvikling kunne bidratt til å dempe svingningene. Sist, men ikke minst, har vi gjentatte ganger påpekt at det er i slike situasjoner vi trenger gode permitteringsregler som, kombinert med bedriftsinterne kompetanse-tiltak, rustet oss for oppgaver vi vet ligger foran oss. Det var ca. 30 000 i 2015 som var varslet om oppsigelse eller permittering siden nedturen startet i 2014.

Med bakgrunn i den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen vi ser i nordområdene, har forbundet i 2015 jobbet politisk for å framskynde anskaffelsen av nye kystvaktskip (Nordkapp-klassen), som Forsvaret uansett skal ha. Vi har tatt til orde for at prosjektene bør slås sammen til ett prosjekt på tre skip. Det er flere norske verft som er konkurranse-dyktige både på pris, kompetanse og kvalitet. Som følge av ordretørke i olje- og gass har de nå ledig kapasitet. Vårt argument er at det vil gi bedre skip, lavere kostnader og bidra til å videreutvikle den maritime kompetansen i Norge som Forsvaret til syvende og sist selv også er avhengig av. Her har forbundet fått støtte fra Arbeiderpartiet på Stortinget, men så langt ikke fra regjeringssiden.

Forbundet har også vært aktivt opptatt av fornying av ferge- og hurtigbåtflåten. Mange ferger er over 30 år gamle og er en betydelig utslippskilde. Norsk maritim sektor er verdensledende på å utvikle og levere på null- og lavutslippsteknologi, som batteri, brenselcelle, gass (LNG) og hybride løsninger. Forbundet har pekt på at myndighetene må ta merkostnadene ved innfasing av ny teknologi og kreve så strenge utslippskrav at slike muligheter benyttes når nye anbud utlyses. Det vil styrke norsk maritim verfts- og utstyrsindustriens konkurransekraft.

Det regjeringsoppnevnte SKOG22-utvalget leverte

Industriarbeidere langs kysten startet i 2015 aksjonen «Ja til arbeid – kysten rundt». Her et bilde av aksjonen på Stord. Aksjonen stilte seks krav til Regjeringen.

sin rapport til Landbruks- og matministeren i januar 2015. Utvalget anslår i rapporten at næringens omsetning kan firedobles og at næringen kan bidra til å redusere de nasjonale klimagassutslippene med om lag 20 prosent. Forbundet har deltatt aktivt i dette arbeidet og mener anbefalingene vil gi ett viktig bidrag i arbeidet å utvikle den skogbaserte verdikjeden til å bli en bærebjelke i utviklingen mot lavutslipps-samfunnet. Forbundet har flere ganger, på egen kjøll og gjennom Verdikjeden Skog og Tre uttrykt vår bekymring for at anbefalingene fra SKOG22 så langt ikke er blitt fulgt opp av regjeringen.

Et bredt sammensatt utvalg, hvor også Fellesforbundet var representert, la i august 2014 fram en rekke forslag til tiltak for kvalifikasjoner og seriøsitet i bygge- og anleggsnæringen. Disse framgår i rapporten «Enkelt å være seriøs». Tiltakene i rapporten har blitt møtt med velvilje, noen forslag er fulgt opp politisk mens det er uavklart hvordan myndighetene vil følge opp andre. Skal tiltakene få ønsket effekt – sikre kvalifikasjoner og bekjempe useriøse foretak – er det nødvendig se tiltakene i sammenheng. For å få en attraktiv og troverdig offentlig sentral godkjenningsordning må det blant annet komme krav om lønns- og arbeidsforhold, registrering i Aa-registeret, bestemmelser om konkurs og konkursskarantene. Foretak som ikke påtar seg ansvarsrett, men som

er underentreprenører i privat og det profesjonelle markedet, må også på plass i den offentlige ordningen. Et nasjonalt register for kvalifikasjoner, et utvidet HMS-kort og samordnet førstelinje/forenklet tilsyn er andre viktige tiltak. Forbundet har tatt opp og fremmet tiltakene i rapporten i mange ulike sammenhenger, blant annet i våre innspill til statsbudsjettet, relevante høringer og møter med Storting og regjering.

I forlengelsen av arbeidet i «Enkelt å være seriøs», har forbundet, sammen med BNL, Huseiernes Landsforbund og Norsk bygg- og eiendomsforening (NBEF) utarbeidet et nytt forslag til registreringsordning av bygge- og anleggsarbeid på eiendom. Det omforente forslaget ble overlevert departementet i september 2015.

Norge er fortsatt et attraktivt reisemål og 2015 ble et rekordår, men det er fortsatt store forskjeller innen bransjen. Hoteller i utkantene sliter med både belegg og priser, mens byhoteller og hoteller rundt store knutepunkter fortsatt går, med noen unntak, svært godt. Til tross for den gledelige økningen fra turismen er oljekrisa svært synlig på utviklingen for hotellene. I Agder, Rogaland og Hordaland er tilbakegangen betydelig.

Regjeringen har fortsatt med å organisere det reiselivspolitiske arbeidet i regjeringens reiselivs-utvalg hvor Fellesforbundet sitter. Hovedsakene

Forbundsleder Jørn Eggum og forbundssekretær Kine Asper deltok under klimamøtet i Paris. Her fra en demonstrasjon under møtet.

her har vært den organisatoriske strukturen på reiselivet og arbeidet Nærings- og fiskeridepartementet har hatt koordineringsansvaret for, samt forskjellige saker som skal danne grunnlag for en stortingsmelding som nå er varslet høsten 2016.

Situasjonen i serveringsnæringen er fortsatt utfordrende. Det er stadig saker om svart arbeid og lønnsomheten er lav. Høsten 2013 kom en utredning fra FAFO om arbeidsforholdene i serveringsnæringen. Denne ble ferdigbehandlet og publisert i 2014 og danner grunnlaget for bransjeprogrammet Uteliv som ble startet i 2014 og fortsatte i 2015. Rapporten om en helhetlig gjennomgang av serveringsnæringen som kom i desember 2014 og er viktig for politikktutformingen framover. Partene i bransjeprogrammet sendte i 2015 et felles brev til regjeringen om sammen slåing av serveringsloven og alkoholloven for å skape en ny og bedre næringslov for utelivet.

Klima og miljøpolitikk

Klimamålene fram mot 2050 innebærer store omlegginger. Landsmøteuttalelsene om næringspolitikk og klimapolitikk er retningsgivende for forbundets arbeid på området, og viser hvordan klimapolitikken gir mange gode muligheter for norsk næringsliv. Klimaavtalen som ble inngått på toppmøtet i Paris i desember driver politikken ytterligere framover på dette området.

Forbundsleder Jørn Eggum og forbundssekretær Kine Asper deltok i fagbevegelsens delegasjon under klimatoppmøtet.

Forum for miljøteknologi, der forbundet deltar sammen med mange store selskap, er fortsatt en viktig plattform. Forumet har hatt møter med statsråder og stortingsrepresentanter i 2015, der vi har deltatt og redegjort for viktigheten av at

prosjekter gjennomføres i Norge, og hvordan den norske modellen er en forutsetning for en god omstilling.

Utdanning og fagopplæring

Gjennom representasjon i Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) og i de faglige rådene har forbundet vært med på å utforme morgendagens fagarbeidere. SRY er rådgivende organ til Kunnskapsdepartementet, mens de faglige rådene er rådgivende overfor Utdanningsdirektoratet på saker som gjelder mer fagspesifikke spørsmål.

Arbeidet med oppfølging av Meld. St. 20 (2012-2013) «På rett vei» har vært mye av utgangspunktet for forbundets politikktutforming knyttet til fag- og yrkesopplæring. Særlig har arbeidet med tilbudsstrukturen vært viktig. Fellesforbundet har jobbet for å styrke partenes innflytelse på fag- og yrkesopplæringen og for å finne flere tiltak for å sikre bedre gjennomføring av studiene.

Forbundet har fulgt opp kravene i forbindelse med tariffoppgjøret i 2014 der regjeringen har levert på flere av punktene. Det har pågått flere prosjekter der forbundet har deltatt på ulike måter. Disse handler om et regjeringssprosjekt knyttet til ny kompetansepolitisk strategi, om framtidens kompetansebehov og om framtidens fagarbeidere.

Arbeidsmarked og velferdspolitik

Arbeidsledigheten økte betydelig gjennom 2015, og særlig i 2. halvår, som følge av reduksjoner i investeringer og vedlikehold innenfor petroleumsvirksomheten. Særlig ble leverandøriindustrien rammet, men også andre næringer som bygg og reiseliv fikk merke nedgangen. Særlig gjaldt dette Sør- og Vestlandet. I følge Arbeidskraftundersøkelsen (SSB) var ledigheten i 4. kvartal 2014 på

3,5 prosent, mens den økte til 4,3 prosent i 4. kvartal 2015.

NAV rapporterer ledighetsutviklingen for enkelte yrkesgrupper. Ledigheten har økt i alle tre samlegruppene, «Bygg- og anlegg» (16%), «Industriarbeid» (45%) og «Reiseliv og transport» (4%), i fra desember 2014 til desember 2015.

Se tabell 2 i tabelldelen bak i beretningen

Fellesforbundet har lenge påpekt at tiltaket Bedriftsintern opplæring (BIO) vil fungere godt som et alternativ til permittering og oppsigelse. Vi har derfor bedt om ekstra midler til NAV og utvidelse av ordningen. I desember 2015 utvidet regjeringen ordningens varighet fra 13 til 26 uker. Vi har ikke registrert økt bruk av BIO-midler, noe av grunnen kan være at tiltaket ble satt i gang for sent, og at bedriftene allerede har gått til oppsigelser eller permitteringer, BIO-midler kan ikke brukes når arbeidstaker er 100 % permittert.

I sitt budsjettforslag for 2016 foreslo regjeringen å holde antall tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne på samme nivå som for 2015. I høring i Arbeids- og sosialkomiteen påpekte vi viktigheten av at antall tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne er på et nivå som reduserer ventetid. Vi tok også opp behovet for en plan for oppjustering av antall VTA-Plasser. I tillegg har vi gått imot kommunalisering av VTA-tiltaket.

I 2014 fjernet regjeringen ferietillegget i dagpengeordningen. Dette får virkning fra 2016.

Fellesforbundet har krevd at ferietillegget må gjeninnføres. I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet 2016 vedtok Stortinget å fjerne skattefritaket på sluttvederlag fra og med inntektsåret 2016. Dette er eksempler på usosiale endringene denne regjeringen og dens budsjettkamerater Venstre og Kristelig Folkeparti har gjennomført. Fellesforbundet vil fortsette arbeidet med å få reversert disse endringene.

Pensjonspolitik

I tariffoppgjøret 2014 fremmet Fellesforbundet et forslag om avtalefesting av tjenstepensjonsordninger, etablering av brede ordninger som sikrer pensjonsopptjening ved jobbskifte og likepensjon mellom kvinner og menn. Norsk Industri gikk på prinsipielt grunnlag imot Fellesforbundets krav. Men vi oppnådde enighet om å starte et utredningsarbeid.

Partene rettet forespørsel om utredning av de avtalte problemstillingene til Gabler og Deloitte. Fellesforbundet valgte å benytte Gabler og Norsk Industri Deloitte. Arbeidet skulle avsluttes i 2015, men blant annet på grunn av Fellesforbundets landsmøte måtte fristen utsettes.

Forbundet har også i 2015 tatt opp mulighet for å opprette ordninger som sikrer ytelser for organiserte som faller utenfor AFP-ordningen på sluttet av yrkeslivet med LO. I tillegg har vi fortsatt arbeidet med å forsøke å få endret regelen om at arbeidstaker som har mottatt uføretrygd etter 62 år mister rett AFP.

Foto: Morten Løberg

Arbeiderpartiets leder, Jonas Gahr Støre, besøkte landsmøtet i Fellesforbundet og snakket om den politiske situasjon.

Organisasjonsarbeidet

Medlemsutvikling og rekruttering

Forbundets medlemstall ble redusert i 2015. Forbundet hadde som målsetting å rekruttere 16 000 nye medlemmer i 2015, men ved utgangen av året hadde vi bare rekruttert 14 124 medlemmer. Dette er 3 221 færre enn i 2014. Den viktigste årsaken til at vi kom ut av året med 4 195 færre medlemmer enn vi gikk inn i året med, skyldes svakere medlemstilgang. Det er ikke markant flere utmeldinger og strykninger enn andre år. Dette har trolig sammenheng med at særlig på industriområdet blir det ikke ansatt nye folk. Situasjonen er snarere preget av oppsigelser og permitteringer, særlig på Vestlandet. Rekrutteringen i andre bransjer og regioner har ikke kompensert for dette.

Forbundets evne til å holde på nye medlemmer har ikke bedret seg. Av de nye medlemmene meldte 2 690 seg ut innen utgangen av året. Dette tyder på at forbundet fortsatt kan forbedre rutineene overfor nyinnmeldte.

Se tabell 3 og 4 i tabelldelen bak i beretningen

Fellesforbundets rekrutteringsutvalg har fungert bra i perioden. Utvalget var viktige bidragsyttere til planlegging og gjennomføring av forbundets organisasjonskonferanse. Til tross for svakere rekruttering rapporteres det imidlertid om flere gode initiativer i distrikter og avdelinger. Utvalgets medlemmer er aktive bidragsyttere til forbundets rekrutteringsarbeid, både ved å fronte forbundets

prioriteringer ute i organisasjonen, og ved å bidra med ideer og erfaringer. Det har blitt etablert rekrutteringsutvalg i fylker der avdelingene tidligere ikke ønsket dette.

Forbundet har satt i gang noen initiativ på høsten/vinteren 2015 for å øke organisasjonsgraden. Avdelinger som er interessert i å være med på en offensiv i grønn sektor ble samlet til konferanse på Hamar i begynnelsen av desember. Åtte avdelinger deltok. Det er også gjennomført koordinert framstøt overfor en bedrift med mange avdelinger over hele landet. Forbundet hadde to tariffavtaler og fire medlemmer i Norbetong AS før kampanjen. Ved utgangen av året hadde vi ni tariffavtaler og 16 medlemmer. Arbeidet er ikke avsluttet. Erfaringen fra forsøket vil forbundet ta med seg videre.

De fleste av forbundets avdelinger utfører sine oppgaver i henhold til vedtektene og handlingsplaner, men det finnes fortsatt avdelinger som på langt nær utfører sine oppgaver tilfredsstillende. Forbundet utfører virksomhetsrevisjon i avdelingene. Der det avdekkes mangler ved virksomheten, foreslår forbundet tiltak i avdelingen for å sikre at medlemmene får det tilbud og den oppfølging de har krav på.

Forbundets avdelinger

Samtlige avdelinger skal benytte statsautorisert eller registrert revisor ved revisjon av sine regnskaper. Forbundet har ikke aktivt gått ut for å foreta økonomisk revisjon i avdelingene, men foretok gjennomgang av regnskapene ved sammenslutninger eller oppløsning, eller når avdelingene selv ba om bistand.

Ved utgangen av 2015 hadde forbundet 90 lokalavdelinger. Det var fire færre enn forrige år. Avdelingene er selvstendige organisasjonsledd innenfor forbundet med egne vedtekter, økonomi og styrer.

Se tabell 5 og 6 i tabelldelen bak i beretningen

Tariff- og bransjeråd

Valg av nye tariff-/bransjeråd ble foretatt i forbundsstyrets møte 27. mai 2014. Oppnevningsperioden, er på to år, fra 1. juni 2014 til 1. juli 2016.

Det ble holdt felles møte for alle tariff-/bransjeråd 1.- 2. desember som et ledd i forberedelsene til tariffrevisjonen 2016. Den første dagen med plenumsmøte og et felles program. Den andre dagen var det møter i de respektive rådene der blant annet forbundsstyrets foreløpige innstilling

på generelle krav og egne overenskomstkrav ble behandlet.

Det ble avholdt 42 møter i de 12 tariff-/bransjerådene, og det ble arrangert ni bransjekonferanser.

Faglig politisk arbeid

Det faglig politiske arbeidet i 2015 var preget av kommune- og fylkestingsvalg. Valget var en av forbundets prioriterte oppgaver. Forberedelsene til dette startet i 2014.

Fellesforbundet jobbet aktivt for å påvirke program- og nominasjonsprosessene i partiene. Vi utarbeidet forslag på saker avdelingene kunne ta opp i prosessen med utarbeidelse av kommune- og fylkestingsprogrammer. Forslagene ble samlet og trykt i et eget hefte. Hefte ble flittig brukt i avdelingene, og flere avdelinger var aktive i programprosessen. Flere avdelinger bidro også til at det ble nominert kandidater på valglistene. Til bruk i valgkampen utarbeidet vi et hefte med omtale av saker Fellesforbundet var opptatt av og som avgjøres i kommuner og fylker. Også det ble brukt flittig. Forbundet sendte også ut en mal til valgkamplan slik at avdelingene enklere kunne planlegge og systematisere arbeidet med valgkampen.

Det ble ikke brukt ressurser på å lage egne plakater og løpesedler slik som det har vært gjort tidligere. I stedet brukte vi materiell produsert av LO, og dette ble fordelt mellom avdelingene.

Det ble utarbeidet maler for avisinnlegg om relevante politiske tema forbundet var opptatt av. Disse var om sysselsetting, endringer i arbeidsmiljøloven, om kommune- og fylkestingsvalg generelt (basert på LO-kampanjen «kommuner som stiller opp») og dagpenger.

Det ble arrangert to kurs/konferanser der valgkamp var tema, den fagligpolitiske konferansen på Thorbjørnrud Hotell i november 2014 og en kick-off konferanse som ble holdt i forbundets lokaler i Oslo. Det var rundt 70 personer som deltok på Thorbjørnrud, og noen færre på kick-off konferansen.

Forbundsledelsen deltok på flere arbeidsplassbesøk i forbindelse med valgkampen. Det er de lokale avdelingene og klubbene som organiserer besøkene.

Forbundet sendte ut epost og sms til alle medlemmer der de ble oppfordret til å bruke stemmeretten og stemme på partier som støtter politikken til Fellesforbundet. Det ble sendt ut i to omganger, begge gangene til 55 000 epostadresser og til 70

Forbundssekretær Jørn Eggum, LO-leder Gerd Kristiansen og nestleder i Arbeiderpartiet Trond Giske, gjennomførte kort før kommune- og fylkestingsvalget et bedriftsbesøk hos Radøygruppen utenfor Bergen. Der ble de blant annet tatt i mot av klubbleder Silje Nilsen.

000 mobilnummer. Aksjonen var koordinert med LO og andre LO forbund slik at de ble sendt ut samtidig.

Representantskapet vedtok bevilgninger partier til bruk for valgkamparbeidet. Bevilgningene fordelte seg slik: Arbeiderpartiet: kroner 1 400 000, SV: kroner 240 000 og Senterpartiet: kroner 140 000.

Forbundet gjennomførte en medlemsundersøkelse våren 2015 der politiske preferanser var en del av undersøkelsen. Arbeiderpartiet har en oppslutning på 63% av medlemmene, mens Høyre har 12% og FrP 13%. Dette representerer en betydelig nedgang for FrP og Høyre og en tilsvarende oppgang for Arbeiderpartiet. AP henter velgere fra samtlige partier, men aller flest fra de som ikke stemte ved forrige valg. Arbeid og sysselsetting er den klart mest viktige saka for Fellesforbundets medlemmer.

Valget gav betydelige politiske endringer i sammensetning av kommunestyre og fylkesting. Særlig i de større byene ble det endringer ved at Høyre og FrP mistet posisjoner til Arbeiderpartiet og de som Arbeiderpartiet samarbeidet med lokalt. Arbeiderpartiet ble det klart største partiet med en oppslutning på 33,0 prosent (fram 1,3). Senterpartiet fikk 8,5 prosent tilslutning (fram 1,8) og SV fikk 4,1 prosent (fram 0,1). Til sammen fikk de tre rødgrønne partiene en oppslutning på 45,6 prosent. På den blå siden fikk Høyre 23,2 prosent (tilbake 4,8) og Fremskritt-

partiet 9,5 prosent (tilbake 1,9). Til sammen fikk disse to partiene 32,7 prosent. Venstre fikk en oppslutning på 5,5 prosent, KrF 5,4 og Miljøpartiet De Grønne 4,2.

Vi har ikke oversikt over hvor mange som har deltatt i ulike valgkampaktiviteter i regi av forbundet eller sammen med andre. Tilbakemeldingene tyder på at mange har engasjert seg.

Mye tyder på at flere av Fellesforbundets medlemmer har stemt på de rødgrønne partiene, særlig Arbeiderpartiet, i større grad enn tidligere. Dette knytter seg nok aller mest til den generelle stemningen blant befolkningen, men også særlig de upopulære innstramningene i blant annet arbeidsmiljøloven. De to regjeringspartiene tapte betydelig oppslutning, samtidig som vi ser av medlemsundersøkelsen at mange ser ut til å ha kommet til AP fra «veit-ikke gruppa».

Fellesforbundet opplever bredt engasjement blant medlemmer og tillitsvalgte når det kommer til politiske saker og valg. Det varierer riktignok hvor mye hver enkelt avdeling og klubb deltar i ulike valgkampaktiviteter. Flere med forbundsbakgrunn er valgt inn i kommune- og fylkesting.

Ungdomsarbeidet

Fellesforbundet hadde i 2015 mange sentrale og regionale ungdomsaktiviteter. I mars ble den nasjonale ungdomskonferansen gjennomført

med 78 delegater og gjester fra andre forbund nasjonalt og internasjonalt. Sentrale temaer der var landsmøtet, endringene i AML, permitteringsregulverket og kommune- og fylkestingsvalget. Konferansen vedtok ett rådgivende dokument som ble oversendt forbundsledelsen. I forkant av konferansen ble det gjennomført sju regionale konferanser med høy deltakelse og mye engasjement.

På landsmøtet deltok det rundt 65 unge delegater. De var aktive både faglig og politisk. Resultatet ble blant annet at en av ungdommens kampsaker vant fram, det skal velges sju regionale ungdomssekretærer. Det er arrangert konferanse med 50 læringer, der innføring i HMS, rettigheter og plikter i arbeidslivet var sentrale tema. I november ble det arrangert faglig ungdomskurs. Her ble ungdommen blant annet skolert i tale- og debatteknikk, Fellesforbundets oppbygging og solidaritetsarbeidet til arbeiderbevegelsen.

Ungdomsutvalget

Ungdomsutvalget har jobbet med mange saker i 2015. Mye tid ble brukt på planlegging av deltakelse på landsmøtet. Utvalget har gitt råd til forbundsledelsen i forbindelse med tariffoppgjør, situasjonen i olje- og gasssektoren og i arbeidet med å utarbeide retningslinjer for de regionale ungdomssekretærene. Det ble gjennomført skolebesøk og lærlingpatruljer i nesten alle deler av landet med bistand fra utvalget. Utvalget har også innledet og deltatt under samlinger på avdeling, fylkes og ADK nivå for å fortelle om ungdomsarbeid. Ungdomssekretæren har fulgt opp arbeidet i de nordiske føderasjonene på ungdomsnivå. I september ble NBTF's youth Conference avholdt Danmark der tre av utvalgets medlemmer deltok.

Sentrale kurs- og konferanser

I løpet av året har i overkant av 900 medlemmer og tillitsvalgte deltatt på kurs og konferanser arrangert sentralt av forbundet og toppskolering gjennom AOF.

Studieaktiviteten er basert på de ressurser vi får fra opplysnings- og utviklingsfondet (OU-fondet). Fondet administreres av Studieforbundet AOF Norge som disponerer og oppretter en klientkonto der utgiftene til kurs blir belastet. Forbundet har i stor grad benyttet de rammene som OU-midlene har gitt.

Bare en mindre del av studievirksomheten blir arrangert sentralt. I 2015 ble det arrangert 12 sentrale kurs med 222 deltakere. I tillegg ble det arrangert 14 konferanser, finansiert av

OU-midler. Disse hadde ulike temaer og i alt 602 deltakere.

I tillegg til sentrale kurs og konferanser har Fellesforbundet også en betydelig andel deltakere på toppskolering, arrangert av AOF. Slike kurs er blant annet LO-skolen, arbeidsmiljø og arbeidsrett. I 2015 var det 120 deltakere fra Fellesforbundet som fullførte kursene. Dette er på nivå med foregående år. Fellesforbundet har prioritert ansatte og tillitsvalgte på heltid i avdelingene til arbeidsrett og LO-skolen. Dette fordi disse i størst grad møter medlemmene i sitt daglige arbeid.

Digitalt alternativ for den grunnleggende tillitsvalgtopplæringen

Etter funn gjort gjennom bedriftsbesøkene i 2014, og spørreundersøkelser blant tillitsvalgte, ble det avdekket at det er mange tillitsvalgte vi ikke når med dagens tilbud om opplæring. Da blir det vanskelig å oppfylle vår målsetting om gode og kompetente tillitsvalgte på bedriftene, og at saker skal løses på et så lavt nivå som mulig.

For å nå ut til den gruppa av tillitsvalgte som ikke benytter seg av tradisjonelle kurs besluttet forbundet å utvikle et digitalt alternativ for den grunnleggende tillitsvalgtopplæringen. Utviklingen av kurset startet i desember. Og kurset, kalt «Veiviseren», og er planlagt lansert første halvår 2016.

Ambisjonen for kurset er å gi nye tillitsvalgte noen helt grunnleggende kunnskaper om rollen som tillitsvalgt, litt kjennskap til lover og regler, gi følelse av å være ønsket og satt pris på av forbundet og noen tips for hvordan man bør legge opp arbeidet som tillitsvalgt. En annen målsetting er at dette digitale kurset vil gi lyst og motivasjon til å melde seg på flere (ordinære) kurs og gi et ønske om å utvikle seg som tillitsvalgt.

Lokal kursvirksomhet

Den lokale studievirksomheten omfatter i hovedsak korte kurs og konferanser i forbundets regi. Forbundet fordelte de økonomiske midlene vi hadde til rådighet ut til de syv administrative distriktkontor. Midlene skulle dekke forbundets grunnopplæring, kurs og konferanser med tema innenfor forbundets prioriterte områder og AOFs MoTo-kurs (felleskurs i AOF-regi.) MoTo-kurs planlegges og gjennomføres som lokal skolering, arrangert av AOF og åpne for medlemmer i alle forbund tilsluttet LO.

I 2015 deltok 270 av forbundets medlemmer på

ulike MoTo-kurs. Dette er en oppgang på om lag 10 deltakere sammenlignet med 2014. Fellesforbundet hadde i 2015 totalt 5 416 deltakere fordelt på 298 lokale tiltak. Dette er en økning på 1 221 deltakere og 39 tiltak, sammenlignet med foregående år.

Fellesmerke for tariffavtale

Arbeidet med utbredelsen av fellesmerket for bedrifter med tariffavtale ble videreført i 2015. Ved utgangen av året var det 222 bedrifter som har tatt merket i bruk. Dette er en økning på 57 fra 2014.

LOs utdanningsfond

LOs Utdanningsfond har som formål å støtte opplæringstiltak og kompetanseutvikling for medlemmer og tillitsvalgte. Rettigheter i fondet har søknadsberettiget som har minst tre års sammenhengende medlemskap på søknadspunktet og som tilhører en overenskomst/tariffområde som var med på innbetaling til Lavlønnsfondet eller tariffavtale som ville innbetalt til Lavlønnsfondet om det fortsatt hadde eksistert. Studentmedlemmer har som hovedregel ikke rettigheter i fondet.

Det ble i 2015 innvilget totalt 2 237 stipend, og 872 av disse var fra Fellesforbundet. Til sammen ble det delt ut 23 millioner kroner i stipend i 2015 og herav 8,9 millioner kroner til medlemmer fra Fellesforbundet (8,2 millioner kroner i 2014). Fellesforbundet hadde 12 flere stipendiater i 2015 enn i 2014. Forbundets andel av totale stipend i 2015 var 38,76% mot 37,12 % i 2014.

Maksimal stipendsats for studieåret 2015/2016 var kr. 17.000,- for helårsutdanning, kr. 5000,- for kortere kurs og til Praksiskandidat § 3,5 inntil kr. 10 500,- pr. studieår. Stipendsats for støtte til AOFs Lese- og skriveopplæring med datatekniske hjelpemidler er på kr.10 500,-.

De av Fellesforbundets medlemmer som i dag arbeider på overenskomstområder uten rettigheter i LOs utdanningsfond, med unntak av VTA overenskomsten, får dekket samme stipend som for LOs utdanningsfond direkte fra forbundet. Kriteriene for stipendet er de samme som for LOs utdanningsfond.

Internasjonalt arbeid

Fellesforbundet har et aktivt internasjonalt engasjement av flere grunner. Internasjonal solidaritet er en av grunnverdiene i arbeiderbevegelsen, men forbundet har i stor grad også egeninteresse av å ha et internasjonalt kontaktnett. Veldig mange rammevilkår besluttes politisk utenfor Norges grenser, og det er viktig å være med å påvirke disse. I tillegg vil utviklingen av lønns- og arbeidsvilkår i andre land være med å påvirke lønnsevnene i våre bedrifter i Norge. Verken vi eller arbeidstakere i andre land er tjent med en underklasse i fattigere deler av verden. Det hender også at Fellesforbundet er avhengig av hjelp fra forbund i andre land i forbindelse med egne tariffoppgjør, utenlandske bedrifter i Norge eller norske konserns virksomhet i utlandet. Av alle disse grunner er det viktig at Fellesforbundet er aktive internasjonalt og blir respektert i dette arbeidet.

Medlemskap i internasjonale føderasjoner

Fellesforbundet var i begynnelsen av 2015 tilsluttet 15 nordiske, europeiske og internasjonale bransjeføderasjoner. Disse er IndustriALL Global, IndustriALL Europa og IN for bransjene metall, energi, kjemi, papir og teko, BWI, EBTF og

NBTF for bygning og tre og skog, IUL, EFFAT og NU HRCT for hotell og restaurant, UNI, UNI Europa og NGU for grafisk og ITF, ETF og NTF for transport. Forbundsledelsen var i 2015 representert i styret i 10 av disse.

Fellesforbundet representerte i 2015 våre nordiske bransjeføderasjoner i den kongressforberedende komite i IndustriALL Europa, IndustriALL Globals stående arbeidsgruppe for globale rammeavtaler og BWIs arbeidsgruppe for totalgjennomgang av organisasjonens virksomhet. Forbundet har også hatt en sentral rolle i EBTFs arbeid mot sosial dumping og har gjennom dette hatt betydelig mulighet for påvirkning av arbeidet med nye direktiver på arbeidslivsområdet.

Kongresser i internasjonale føderasjoner

I 2015 ble det avholdt kongresser i UNI Europa grafisk og UNI grafisk i Istanbul og generalforsamling (kongress) i EBTF i Warszawa

Kongressene i UNI grafisk og UNI Europa grafisk viste for første gang på lenge et økende medlemstall på globalt nivå, mens medlemstallet i Europa

Den europeiske bygningsarbeiderføderasjonen EBTF har arbeidet sterkt i mot sosial dumping i byggebransjen.

fortsetter å falle. I Europa har sysselsettingen i sektoren falt fra 900 000 i 2002 til 650 000 i 2013. Det er fortsatt overkapasitet på 20 – 30 % i Europa. Kongressene la ellers vekt på kampen mot liberalisering av verdenshandelen og gjenreising av fagbevegelsens rolle. Knut Øygard ble valgt inn i styret i UNI Europa grafisk og går inn i styret i UNI Global på nordisk grafisk mandat.

Kongressen i EBTF vedtok nytt handlingsprogram og vedtekter. Handlingsprogrammet dekker 10 prioriteringer som hovedsakelig omhandler sysselsetting, forsvar av faglige rettigheter og likeverd. EBTFs kamp mot sosial dumping er viktig for Fellesforbundet og vår inngangsport til Kommisjonen og arbeidet med nye og gamle direktiver.

Internasjonalt solidaritetsarbeid

Det har ikke kommet til noen nye solidaritetsprosjekter i forbundet i 2015. Prosjektsamarbeidet mellom Østfold-avdelingene og forbund i Nicaragua, Byggfagsavdelingen i Drammen og bygningsarbeiderforbundet i Etiopia, Oslo Grafiske og det grafiske forbundet i Palestina fortsetter. Samtidig fortsetter Fellesforbundets ungdomsutvalg å utvikle et prosjektsamarbeid med faglig ungdom i Nicaragua.

Prosjektsamarbeidet med Norsk Folkehjelp i Sør-Afrika og ellers i det sørlige Afrika er i løpet av året blitt bedre kjent i medlemsmassen.

Ambassadørene har i løpet av 2015 vært ute på 5 arrangement, og har totalt vært på over 50 arrangement i medlemsorganisasjonen siden ambassadørreisen til Sør Afrika i 2013. Totalt har over 1 700 medlemmer fått informasjon om prosjektet. I mellomtiden har administrasjonen jobbet med å videreutvikle prosjektet, og det har vært gjennomført en innsamlingsaksjon blant forbundets avdelinger. Totalt, inkludert bidraget fra forbundet sentralt på 450 000 kroner ble det i 2015 samlet inn over 750 000 kroner, som bidrar til å fylle Norsk Folkehjelps egenandelskrav fra Norad.

I forbindelse med BTIs engasjement for migrantarbeidere og prosjekter i forbindelse med store internasjonale idrettsarrangement, hadde Fellesforbundet et møte med president i Norges Fotballforbund, Yngve Hallén. Møtet var konstruktivt, men Fellesforbundet markerte at Norges Fotballforbund må være mer aktive enn de har vært så langt og kreve at faglige rettigheter ligger til grunn for alle framtidige store internasjonale fotballturneringer.

Representasjon

Forbundet var i 2015 representert i styret i Norsk Folkehjelp og i styret i LO/IFS (LOs internasjonale faglige solidaritet). Forbundet er også representert i KOMpakt, regjeringens konsultative organ for menneskerettigheter og økonomisk engasjement i utlandet.

Tabeller

Tabell 1: Antall bedrifter med tariffavtale per 1.1.2015 og 1.1.2016 fordelt etter antall organiserte

Antall organiserte	Antall bedrifter 1.1.2016	Antall bedrifter 1.1.2015	Endringer fra 1.1.2015
0	372	278	94
1-5	1 864	1 831	33
6-10	1 030	1 010	20
11-20	929	916	13
21-100	840	900	-60
101-200	54	68	-14
201-500	37	37	0
Over 500	4	4	0
Totalt	5 130	5 044	86

Tabell 2: Helt arbeidsledige innenfor enkelte yrker. Månedsgjennomsnitt 2014 og 2015 (NAV)

	2014	2015	Endring
Bygg og anlegg	8722	9484	9 %
Rørleggere	441	612	39 %
Snekkere og tømrere	2393	2281	-5 %
Andre bygningsarbeidere	3701	3865	48 %
Andre anleggsarbeidere	929	1008	8 %
Hjelperearbeidere innen bygg, anlegg, vedlikehold og lignende	1258	1719	37 %
Industriarbeid	5721	7242	27 %
Mekanikere	1028	1164	13 %
Prosess- og maskinoperatører	2005	2834	41 %
Andre håndverkere	708	758	7 %
Hjelperearbeid innen industrien	770	786	2 %
Støpere, sveisere, platearbeidere ol	1211	1700	40 %
Reiseliv og transport	4328	4342	0 %
Reisekonsulenter og reiselivsmedarbeidere	301	340	13 %
Kokker	1243	1297	4 %
Hovmestere, servitører og hjelpepersonell	2785	2705	-3 %

Tabell 3: Antall medlemmer per 1.1.2016 og endringer fra 1.1.2015 fordelt per fylke og medlemskategori

Fylke	Totalt		Herav kvinner		Yrkesaktive		Ikke yrkesaktive		Elev og student	
	1.1.16	Endring	1.1.16	Endring	1.1.16	Endring	1.1.16	Endring	1.1.16	Endring
Østfold	10 266	-428	1 799	-75	5 805	-330	4 461	-98	46	7
Oslo/Akershus	18 460	-669	3 602	-104	12 368	-595	6 092	-74	309	-25
Hedmark	6 928	-124	909	-35	4 276	-82	2 652	-42	34	-4
Oppland	7 718	-151	1 615	-21	5 026	-165	2 692	14	27	3
Buskerud	9 436	-194	1 925	-23	6 018	-123	3 418	-71	46	11
Vestfold	6 284	-93	966	16	4 141	-40	2 143	-53	54	8
Telemark	7 142	628	1 209	300	4 785	221	2 357	407	226	-1
Aust-Agder	2 338	-246	545	-28	1 502	-257	836	11	18	-4
Vest-Agder	5 201	-1 050	921	-346	3 744	-626	1 457	-424	58	-26
Rogaland	13 548	-264	2 237	103	9 827	-426	3 721	162	213	122
Hordaland	16 364	-575	2 892	-153	12 328	-470	4 036	-105	193	-11
Sogn og Fjordane	2 476	-64	418	-11	1 919	-57	557	-7	24	2
Møre og Romsdal	9 038	-577	1 575	38	6 752	-630	2 286	53	95	43
Sør-Trøndelag	9 578	-161	1 842	-4	7 231	-139	2 347	-22	184	-52
Nord-Trøndelag	7 092	-97	993	3	5 227	-115	1 865	18	115	-5
Nordland	8 879	-95	1 456	-15	6 467	-68	2 412	-27	71	-52
Troms/Finnmark	3 752	-35	872	22	2 921	-34	831	-1	147	-14
Totalt	144 500	-4 195	25 776	-333	100 337	-3 936	44 163	-259	1 860	2

Tabell 4: Antall medlemmer per 1.1.2016 og 1.1.2015 fordelt per overenskomst

Landsomfattende overenskomst	Medlemstall		Endringer	
	1.1.2016	1.1.2015	Antall	%
Industrioverenskomsten:	29 791	33 117	-3 326	-10
-VO	27 975	31 215	-3 240	-10
-Teko	885	936	-51	-5
-Nexans	655	688	-33	-5
-Teknologi- og data	276	278	-2	-1
Fellesoverenskomsten for byggfag	18 145	18 769	-624	-3
Riksavtalen	7 594	7 775	-181	-2
Overenskomsten for byggeindustrien	6 258	6 412	-154	-2
Biloverenskomsten	5 877	5 832	45	1
Fellesoverenskomsten for treforedlingsindustrien	1 703	1 731	-28	-2
Flyoverenskomsten	1 580	1 645	-65	-4
Havbruksoverenskomsten	1 425	1 328	97	7
AMB overenskomsten	1 203	1 353	-150	-11
Verkstedoverenskomsten for Forsvaret	1 095	1 093	2	0
Aviser	823	1 027	-204	-20
VTA-overenskomsten	764	850	-86	-10
Overenskomst for Trykkerier	680	805	-125	-16
Glassoverenskomsten	442	485	-43	-9
Overenskomst for Kartonasjefabrikker	414	444	-30	-7
Landsoverenskomsten	378	403	-25	-6
Overenskomst for asfaltarbeid	270	298	-28	-9
Landforpleiningsavtalen	207	186	21	11
Avispakkerioverenskomsten	194	236	-42	-18
Overenskomsten for jordbruks- og gartneri	193	187	6	3
Steinindustrioverenskomsten	191	188	3	2
Naturbruksoverenskomsten	148	158	-10	-6
Overenskomst for Bokbinderier	104	110	-6	-5
AMB overenskomsten (VTA)	106	0	106	
Miljøoverenskomsten	43	43	0	0
Overenskomst for Serigrafiske bedrifter	34	27	7	26
Bilutleioverenskomsten-VIRKE	9	7	2	29
Overenskomsten for bilutleie-NHO	8	9	-1	-11
Tannteknikeroverenskomsten	5	5	0	0
AIM-overenskomsten	271	285	-14	-5
Wallboardoverenskomsten	96	91	5	5
Hengeavtaler med andre LO-forbund	51	49	2	4
Norlandia Care AS	35	0	35	

Landsomfattende overenskomst	Medlemstall		Endringer	
	1.1.2016	1.1.2015	Antall	%
Havbruksoverenskomsten/Veso A/S	16	17	-1	-6
Myntoverenskomsten	12	12	0	0
Norodden A/L	10	7	3	43
Norsk Folkemuseum, Bygdø Kongsgård	7	8	-1	-13
Reingjetere	7	6	1	17
Torvindustri	7	5	2	40
Hovedtariffavtalen KS	6	6	0	0
Sandtakoverenskomsten	6	6	0	0
Andøytorv	5	6	-1	-17
Sem Gjestegård	4	3	1	33
Statskog	2	3	-1	-33
Totalt	80 219	85 027	-4 808	-6

Tabell 5: Avdelinger per 1.1.2016 og endringene fra 1.1.2015 fordelt per fylke

Fylke	Antall avdelinger	Endring
Østfold	9	-1
Oslo/Akershus	9	-1
Hedmark	4	-1
Oppland	5	
Buskerud	6	-1
Vestfold	4	
Telemark	4	1
Aust-Agder	2	
Vest-Agder	6	-1
Rogaland	7	
Hordaland	9	
Sogn og Fjordane	2	
Møre og Romsdal	3	
Sør-Trøndelag	9	
Nord-Trøndelag	6	
Nordland	3	
Troms/Finnmark	2	
I alt	90	-4

Tabell 6: Antall medlemmer per 1.1.2016 fordelt etter avdeling og fylke

Avdelingens navn og fylke	Totalt	Kvinner	Yrkesaktive	Ikke yrkesaktive
Fellesforbundet avdeling 2 Fredrikstad Fagforening	2 235	227	1 294	941
Fellesforbundet avdeling 26 Østfold Fagforening	3 098	474	1 769	1 329
Fellesforbundet avdeling 75 Halden Fagforening	1 276	162	920	356
Fellesforbundet avdeling 436 Papirarbeidernes Forening	767	34	452	315
Fellesforbundet avdeling 437 Greåker Arbeiderforening	143	21	77	66
Fellesforbundet avdeling 482 Glomma Papp	216	50	125	91
Fellesforbundet avdeling 483 Borregaard Fagforening	1 023	180	381	642
Fellesforbundet avdeling 644 Glava Arbeidernes Fagforening	200	44	137	63
Fellesforbundet avdeling 851 Østfold	1 308	607	650	658
Østfold	10 266	1 799	5 805	4 461
Fellesforbundet avdeling 1 Oslo - Akershus	5 258	826	2 782	2 476
Fellesforbundet avdeling 10	3 800	1 937	3 279	521
Fellesforbundet avdeling 87 Kjeller Jern og Metall	488	27	336	152
Fellesforbundet avdeling 185 Flyarbeidernes Forening	2 132	135	1 661	471
Fellesforbundet avdeling 189 Trandum Jern og Metall	130	6	96	34
Fellesforbundet avdeling 601 Tømrer og Byggfagforeningen	1 074	12	850	224
Fellesforbundet avdeling 603 Oslo Bygningsarbeiderforening	2 028	29	1 554	474
Fellesforbundet avdeling 605 Rørleggernes Fagforening	988	10	882	106
Fellesforbundet avdeling 850 Oslo Grafiske Fagforening	2 559	620	925	1 634
Fellesforbundet (overf avd 999)	3	0	3	0
Oslo/Akershus	18 460	3 602	12 368	6 092
Fellesforbundet avdeling 61 Elverum Jern og Metall	253	8	150	103
Fellesforbundet avdeling 103 Ringsaker	1 784	209	1 076	708
Fellesforbundet avdeling 647 Glåmdal Fagforening	1 906	330	1 071	835
Fellesforbundet avdeling 650	2 985	362	1 979	1 006
Hedmark	6 928	909	4 276	2 652
Fellesforbundet avdeling 23 Raufoss Jern og Metall	2 572	499	1 726	846
Fellesforbundet avdeling 54 Gjøvik Jern og Metall	1 280	350	808	472
Fellesforbundet avdeling 156 Midt-Gudbrandsdal	158	34	92	66
Fellesforbundet avdeling 670	3 600	728	2 334	1 266
Fellesforbundet avdeling 678 Hunton Arbeiderforening	108	4	66	42
Oppland	7 718	1 615	5 026	2 692
Fellesforbundet avdeling 6	5 059	1 128	3 029	2 030
Fellesforbundet avdeling 43 Øvre Buskerud Fagforening	2 932	712	1 988	944
Fellesforbundet avdeling 441 Sunland Papirarbeiderforening	157	48	81	76

Avdelingens navn og fylke	Totalt	Kvinner	Yrkesaktive	Ikke yrkesaktive
Fellesforbundet avdeling 468 Follum Bruks Arbeiderforening	250	23	78	172
Fellesforbundet avdeling 614 Byggfag Drammen-Bærum	1 038	14	842	196
Buskerud	9 436	1 925	6 018	3 418
Fellesforbundet avdeling 7 Vestfold	2 680	300	1 740	940
Fellesforbundet avdeling 34 Søndre Vestfold Fagforening	2 007	338	1 452	555
Fellesforbundet avdeling 50 Vestfold Nord	988	223	613	375
Fellesforbundet avdeling 111 Holmestrand Jern og Metall	609	105	336	273
Vestfold	6 284	966	4 141	2 143
Fellesforbundet avdeling 8 Telemark	3 388	347	2 397	991
Fellesforbundet avdeling 39 Industri & Service Telemark	2 646	500	1 861	785
Fellesforbundet avdeling 55 Kragerø og Omegn	293	54	122	171
Fellesforbundet avdeling 855 Sør-Øst Grafiske Fagforening	815	308	405	410
Telemark	7 142	1 209	4 785	2 357
Fellesforbundet avdeling 9 Østre Agder	2 253	540	1 433	820
Fellesforbundet avdeling 727 Nidarå Sagarbeiderforening	85	5	69	16
Aust-Agder	2 338	545	1 502	836
Fellesforbundet avdeling 3 Agder Fagforening	2 616	530	1 812	804
Fellesforbundet avdeling 58 Mandal Fagforening	806	106	487	319
Fellesforbundet avdeling 82 Søgne Jern og Metall	214	13	171	43
Fellesforbundet avdeling 106 Flekkefjord og Kvinesdal	516	68	389	127
Fellesforbundet avdeling 194 Lister Fagforening	904	197	784	120
Fellesforbundet avdeling 724 Wallboard Fagforening	145	7	101	44
Vest-Agder	5 201	921	3 744	1 457
Fellesforbundet avdeling 25	3 998	727	2 896	1 102
Fellesforbundet avdeling 44 Sandnes & Omegn	1 983	434	1 367	616
Fellesforbundet avdeling 57 Nord-Rogaland	3 148	479	2 392	756
Fellesforbundet avdeling 91 Jæren	1 147	173	773	374
Fellesforbundet avdeling 176 Dalane Fagforening	1 047	202	813	234
Fellesforbundet avdeling 730	1 547	29	1 292	255
Fellesforbundet avdeling 854 Sørvestlandet Grafiske Fagforening	678	193	294	384
Rogaland	13 548	2 237	9 827	3 721
Fellesforbundet avdeling 5	6 576	1 036	4 660	1 916
Fellesforbundet avdeling 64 Folgefonn Fagforening	712	91	563	149
Fellesforbundet avdeling 100 Marinestasjonens Fagforening	532	15	358	174
Fellesforbundet avdeling 118 Sunnhordland	2 302	275	1 728	574

Avdelingens navn og fylke	Totalt	Kvinner	Yrkesaktive	Ikke yrkesaktive
Fellesforbundet avdeling 266 Hordaland Hotell og Restaurant	1 709	1 195	1 423	286
Fellesforbundet avdeling 741 Odda Bygningsarbeiderforening	109	3	88	21
Fellesforbundet avdeling 747 Unionen Fagforening	3 290	109	2 795	495
Fellesforbundet avdeling 750 Rørleggersvennenes Forening	464	13	423	41
Fellesforbundet avdeling 856 Vestnorsk Grafiske Fagforening	670	155	290	380
Hordaland	16 364	2 892	12 328	4 036
Fellesforbundet avdeling 19 Sogn & Fjordane Fagforening	1 985	395	1 555	430
Fellesforbundet avdeling 180 Florø	491	23	364	127
Sogn og Fjordane	2 476	418	1 919	557
Fellesforbundet avdeling 29 Søre Sunnmøre	1 984	278	1 486	498
Fellesforbundet avdeling 31 Sunnmøre	2 665	515	1 983	682
Fellesforbundet avdeling 65	4 389	782	3 283	1 106
Møre og Romsdal	9 038	1 575	6 752	2 286
Fellesforbundet avdeling 12	4 204	523	3 119	1 085
Fellesforbundet avdeling 80 Røros og Holtålen Fagforening	465	97	334	131
Fellesforbundet avdeling 207 Ørland Jern og Metall	77	3	59	18
Fellesforbundet avdeling 250 Hotell, Restaurant og Reiseliv	1 289	940	1 023	266
Fellesforbundet avdeling 762 Rørleggernes forening	390	7	321	69
Fellesforbundet avdeling 764 Malernes Forening	416	15	358	58
Fellesforbundet avdeling 765 Trondheim	1 218	8	1 095	123
Fellesforbundet avdeling 768 Trondheim Bygning	763	15	607	156
Fellesforbundet avdeling 857 Midt-Norge Grafiske Fagforening	756	234	315	441
Sør-Trøndelag	9 578	1 842	7 231	2 347
Fellesforbundet avdeling 28 Stjørdal og Omegn	1 293	356	947	346
Fellesforbundet avdeling 108 Innherred Fagforening	2 193	213	1 633	560
Fellesforbundet avdeling 146 Namdal Fagforening	1 247	103	957	290
Fellesforbundet avdeling 461	481	17	305	176
Fellesforbundet avdeling 576	1 797	289	1 363	434
Fellesforbundet avdeling 792 Bindal	81	15	22	59
Nord-Trøndelag	7 092	993	5 227	1 865
Fellesforbundet avdeling 53 Nordre-Nordland og Sør-Troms	3 625	575	2 793	832
Fellesforbundet avdeling 89 Salten Fagforening	1 351	205	1 065	286
Fellesforbundet avdeling 143 Helgeland	3 903	676	2 609	1 294
Nordland	8 879	1 456	6 467	2 412
Fellesforbundet avdeling 74 Nord-Hålogaland	3 178	478	2 519	659
Fellesforbundet avdeling 252 Tromsø Hotell og Restaurant	574	394	402	172
Troms/Finnmark	3 752	872	2 921	831

Kvinnene utgjorde en stor del av delegatene på Fellesforbundets landsmøte i 2015, her er de fleste av dem samlet på ett bilde.

Foto: Morten Løberg

Fra landsmøtet 2015.

Foto: Morten Løberg

Skuespillerne Minken Fosheim og Bjørn Skagestad deltok i åpningsprogrammet på landsmøtet.

Skuespillerne Joakim Fink Gaasvold (t.v.) og Trond Høvik under åpningsforestillingen «Carl og Fernanda! I bakgrunnen Camilla Augusata Hallan.

Fellesforbundet

Besøksadresse: Lilletorget 1, 0184 Oslo,
Postadresse: Postboks 9199, Grønland, 0134 Oslo
Telefon: 23 06 31 00

www.fellesforbundet.no / post@fellesforbundet.no

